

[Skytte.]

mer, der har sæde i tinget den 1. november 1969 eller senere, bragt i overensstemmelse med de nye bestemmelser og principper, som gælder for statens tjenestemænd.

Nærværende lovforslag tager sigte på at omlægge pensionsstrukturen for folketingspensioner i henhold til de valglovsbestemmelser, der var gældende før 1. november 1969, således at disse ældre pensioner fra 1. april 1970 kan reguleres i forhold til priser og lønninger på samme måde som de pensioner, der ydes i medfør af den i december 1969 gennemførte valglovsændring. Denne del af forslaget er således beregningsteknisk begrundet.

Samtidig søges der i forslaget tilvejebragt grundlag for at samordne de ældre folketingspensioner med folkepension og andre former for pension efter den sociale pensionslovgivning gennem indeholdelse af samordningsfradrag i folketingspensionen efter tilsvarende regler, som er gennemført fra 1. april 1970 for pensioner i henhold til de nye regler i valgloven.

Endelig indeholder lovforslaget bestemmelser, som bringer en række nye pensionsretlige principper til anvendelse også for de ældre folketingspensionister. Det drejer sig her om ophævelse af forskellige regler om bortfald af pensionen.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de dertil hørende bemærkninger, skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Sigs-gaard): Jeg tillader mig herved for folketinget at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Om særlige ledelsesformer).*

Mange institutioner ønsker at forsøge sig med demokratiske ledelsesformer, men den nuværende udformning af loven åbner ikke mulighed for kollektiv ledelse. Sidst har Nordborg Børnehave ved bestyrelsen insisteret på at fortsætte med kollektiv ledelse. Bladet Kommunen meddeler den 25. fe-

bruar, at direktoratet mener, at børnehavens anerkendelse i så fald må bortfalde. Jeg finder, det er meget uheldigt, at centrale myndigheder således må hindre forsøg og nydannelser. Om erfaringerne med kollektiv ledelse hedder det i Kommunens artikel: „Alle assistenterne deltager nu i møderne med bestyrelsen, og uden leder har alle samme kompetence til at udtale sig om forholdene. Der foregår en livlig debat på møderne, og der fremdrages mange flere problemer; fordi kontaktfladen er blevet større. Personalet er blevet mere engageret og mere aktivt, hvilket også giver sig udtryk i et nært forældresamarbejde.“

Der er behov for andre ændringer af lov om børne- og ungdomsforsorg, og bestemmelserne om ledelsesformer bør måske også ved lejlighed udformes mere detaljeret. Men vi finder det i VS ønskeligt, at direktoratet snarest får mulighed for at give tilladelse til kollektive ledelsesformer, når der søges om det, og derfor er forslaget fremsat.

Jeg anbefaler lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af Merete Bjørn Hanssen til finansministeren (14. januar 1970):

(Jfr. tidenden sp. 2495 og 3605).

„Vil ministeren overveje at ændre retningslinjerne for statens personaletællinger, således at resultaterne giver et mere realistisk billede af statens personaleforbrug, og således at selve opgørelsesmåden i forbindelse med personalelofterne ikke hæmmer udviklingen af et mere nuanceret arbejdsmarked, herunder mulighederne for deltidsbeskæftigelse?“

Finansminister *Poul Møllers* svar (21. februar 1970):

Siden sin tiltræden har regeringen søgt at dæmme op for den voldsomme stigning i statens personale. Fra og med finansåret

[Finansministeren.]

1969-70 har man skærpet stillingskontrollen, og den er nu henlagt til finansministeriet, således at den varetages i forbindelse med bevillingskontrollen.

Fra og med finansåret 1970-71 indføres tillige de såkaldte personalelofter, der angiver maksimum for, hvor mange nye stillinger ministerierne kan søge.

For at disse foranstaltninger skal blive effektive, har man måttet skærpe kontrollen med den arbejdskraft, der anvendes af de enkelte institutioner. Midlet hertil er de personaleoversigter, der er opført i anmærkningerne til finanslovsforslaget. Disse oversigter blev første gang indført i finansåret 1965-66 og var da behæftet med en del fejl, men det er nu lykkedes at få brugbare oplysninger om den del af personalet, der lægger sin hovedarbejdsindsats i statens tjeneste. Derimod har det voldt vanskeligheder at få en præcis registrering af arbejdsindsatsen for den del af personalet, der arbejder på deltid, og man har derfor valgt den summariske fremgangsmåde, at man ikke i opgørelserne optager det personale, hvis arbejdstid udgør mindre end 50 pct. af normal arbejdstid. Omvendt regnes de ansatte, der arbejder på mere end 50 pct. af normal arbejdstid, som fuldt beskæftigede. Man fandt det altså ikke praktiskabelt at have en række brøker med i systemet.

I en situation, hvor man strammer mulighederne for personaleudvidelser, kan ordningen indebære, at en styrelse til udfyldelse af en stilling vil foretrække den person, der kan have fuld arbejdstid, fremfor den, der kun ønsker f. eks. totredjedelsbeskæftigelse. Dette må ud fra spørgerens synspunkt betragtes som en uheldig virkning af systemet. Heroverfor må på den anden side fremhæves, at styrelserne står frit over for at antage personale med under 50 pct. arbejdstid. Man er ikke her hæmmet af stillingsantal og personalelofter. Kun størrelsen af den bevilling, man har til rådighed, er afgørende.

Jeg er villig til at se på, om systemet kan gøres mere nuanceret, uden at der derved sker en svækkelse af den restriktive holdning over for personaleforbruget. Afgørende herfor vil bl. a. være udviklingen af den moderne datateknik.

Af *Ivar Nørgaard* til ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen (17. februar 1970):

„Kan ministeren give nogen forklaring på, at der ved indplaceringen af børnehavvekkelseledere i forbindelse med den nye tjenestemandsløve ikke er blevet optaget forhandling med de implicerede eller deres organisation, og hvad agter ministeren at gøre for at søge den nu indledte konflikt afviklet?“

Begrundelse.

Den af børne- og ungdomsforsorgens personaleforbund iværksatte blokade mod samtlige børnehavklasser uden for Københavns kommune begrundes med, at der ikke inden indplaceringen har været optaget forhandlinger med denne gruppe af pædagogiske medarbejdere i folkeskolen, og at man heller ikke på senere tidspunkter fra regeringens side har villet tage hensyn til organisationernes synspunkter.

Det må være af central betydning at få klarlagt baggrunden for den nu indledte konflikt, som synes at være forårsaget af manglende lyst og evne til at tage de ansatte med på råd i spørgsmål om deres egne ansættelsesvilkår.

Minister for statens lønnings- og pensionsvæsen *Hastrups* svar (24. februar 1970):

Efter ret langvarige forhandlinger opnåedes der i 1968 enighed om, at børnehavvekkelseledere, indtil stillingerne kunne normeres som tjenestemandstillinger i folkeskolen, skulle aflønnes efter den for tjenestemænd i 7. lønningsklasse gældende bruttoløn. De nærmere regler blev fastsat i undervisningsministeriets cirkulære af 6. august 1968 om ansættelsesvilkårene for ledere af børnehavklasser i folkeskolen.

Under forhandlingerne i tjenestemandskommissionen var man opmærksom på den omhandlede stillingskategori, men da spørgsmålet om klassificering af børnehavvekkelseledere inden for børne- og ungdomsforsorgen ikke var tilendebragt ved afgivelsen af kommissionens 3. delbetænkning, fremsatte kommissionen intet forslag til klassificering af stillingerne som børnehavvekkelseledere i folkeskolen. Der var imidlertid i

[Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.] kommissionen enighed om, at stillingerne ligesom andre stillinger i folkeskolen skulle normeres som tjenestemandstillinger. I kommissionens 3. delbetænkning er der også i bemærkningerne til klassificeringen af tjenestemandstillingerne i folkeskolen gjort opmærksom på stillingerne som børnehaveklasseledere, jfr. betænkningen, side 197, spalte 1.

I forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken er stillingerne som børnehaveklasseledere klassificeret i lønramme 7 med oprykning til lønramme 12 efter 2 år på slutløn i lønramme 7, såfremt deres tjenstlige forhold i enhver henseende har været tilfredsstillende, jfr. i øvrigt bemærkningerne til lovforslagets § 26, stk. 20 (side 144, spalte 1). Dette forslag blev fremsat efter drøftelse med undervisningsministeriet og Danmarks Lærerforening, som er den organisation, med hvilken forhandling finder sted om klassificering af tjenestemandstillinger i folkeskolen.

Børne- og ungdomsforsorgens personaleforbund, hvori de nu ansatte børnehaveklasseledere er organiseret; har ikke kunnet acceptere, at ansættelse som tjenestemand finder sted på de i loven anførte vilkår, idet forbundet især er utilfreds med begyndelseslønnen i lønramme 7. Med henblik på fastsættelsen af løn- og øvrige ansættelsesvilkår for de nu ansatte, der ikke måtte ønske at tage ansættelse som tjenestemænd på de i loven anførte vilkår, har der i undervisningsministeriet været ført forhandlinger med personaleforbundet om eventuelle ændringer i det gældende cirkulære af 6. august 1968. Imidlertid har personaleforbundet under disse drøftelser foreslået begyndelseslønnen hævet meget væsentligt og har ikke ønsket at drøfte andre ansættelsesvilkår, uden at det lønmæssige ønske blev opfyldt. Da en forhøjelse af begyndelseslønnen vil medføre krav om tilsvarende forbedring for de tjenestemandsansatte småbørnslærerinder i folkeskolen, der også er klassificeret i lønramme 7, samt da det ikke kan udelukkes, at også personalegrupper uden for folkeskolen vil fremsætte krav om ændret lønmæssig placering, såfremt der sker ændring i klassificeringen af børnehava-

vekklasselederne, har man ikke ment at kunne imødekomme personaleforbundets krav.

Af *Bodil Koch* til kirkeministeren (19. februar 1970):

„Vil ministeren overveje i denne folketingssamling at foretage en ændring i lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m. m., således at der skabes lovhjemmel for, at andre kristne kirkesamfund kan låne kirkerne til gudstjenestebrug?“

Begrundelse.

Ministeren kan med føje spørge, hvorfor jeg nu rejser dette spørgsmål som en hastesag — jeg har jo haft år nok i kirkeministeriet til at gennemføre en sådan rimelig ændring i gældende lov. Jeg er klar over, at man i såvel ministeriet som hos ministeren har en positiv indstilling over for dette problem, der jo har et udtalt økumenisk sigte. Men når jeg peger på denne sag nu, er det, fordi jeg er blevet gjort opmærksom på, at den er yderst aktuel.

Ebeltoft menighedsråd har i flere år været de katolske turister behjælpelig med at skaffe lokale til katolsk messegudstjeneste. Det lykkedes i nogen grad, dengang det drejede sig om ca. 40-50 gudstjenestedeltagere. Men tallet er nu på ca. 150 og stadigt stigende, og det bliver næsten umuligt for menighedsrådet at skaffe et passende lokale. Man har meget ønsket at kunne tilbyde brug af sognekirken, men biskoppen er bundet af gældende lov og må sige nej.

Det virker så meget mere pinligt, fordi den katolske kirke i 1967 vedtog, at ikkekatolikker kan få tilladelse til at bruge et katolsk rum, kirkegård eller gudshus, hvis de ikke har et sted, hvor de kan holde deres religiøse fester i en værdig og passende form. Med den stadigt stigende turiststrøm må den samme pinlige situation, som gør sig gældende i Ebeltoft, jo opstå mange steder.

Vil ministeren give tilsagn om, at problemet bliver løst inden næste turistsæson?

Kirkeminister *Arne Fog Pedersens* svar (21. februar 1970):

Jeg er positivt indstillet over for en ændring af loven om kirkers brug, så andre

[Kirkeministeren.]

kristne kirkesamfund kan låne den danske folkekirkes kirker til gudstjenestebrug.

En mundtlig besvarelse af et spørgsmål stillet af folketingsmand Holmberg i folketingets spørgetid vil i øvrigt også redegøre herfor.

Jeg kan derimod ikke love, at en lovændring som den af fru Bodil Koch ønskede kan nås i indeværende folketingssamling. Tiden er for fremrykket til, at det kan nås, og erfaringsmæssigt er arbejdspresset i folketinget ofte ret stort henimod samlingens afslutning; det ville ikke være rimeligt at øge dette arbejdspress ved på dette tidspunkt at fremsætte endnu et lovforslag, som dog vanskeligt kan rejses som en hastesag.

Måske kan et lovforslag fremsættes sidst i denne samling med henblik på genfremsættelse efter oktober.

Af *Orla Møller* til undervisningsministeren (23. februar 1970):

„Hvornår vil ministeren skabe muligheder for, at skolelederne i folkeskolen kan lægge skoleplaner for det nye skoleår?“

Begrundelse.

Baggrunden for mit spørgsmål er et interview med amtsskolekonsulent K. Gøllert til Aalborg Stiftstidende den 8. februar d. å. Heri siger amtsskolekonsulenten bl. a.: „Der er uro og bekymring overalt. Det er en meget beklagelig og utilfredsstillende situation. De nye fælleskommunale skoleudvalg kan ikke komme i gang med arbejdet. De må sidde med hænderne i skødet og vente. Og det er næsten ikke til at vente længere. Vi burde allerede nu have vidst, hvordan børnene skulle fordeles til de nye storkommuners skoler, hvor mange lærere der skal bruges o.s.v. Vi skulle også have søgt lærere nu, men vi kan ikke gøre det. Det er en helt igennem ulykkelig situation.“

Derefter opregner amtskonsulenten, hvad der mangler. Det er: 1. en ny vejledende ferieplan, 2. ny normal timeplan, 3. ny tilmefordeling til de enkelte fag, 4. samlæsningsmuligheder på 8.-10. klassetrin og 5. lærernes pligtige timetal.

Undervisningsminister *Helge Larsens* svar (28. februar 1970):

Fra folkeskolens læseplansudvalg har undervisningsministeriet i januar 1970 modtaget forslag til en ny normalttimeplan, hvis gennemførelse på enkelte punkter forudsætter ændringer af folkeskoleloven. Disse ændringer er indarbejdet i et forslag til en række ajourføringer af folkeskolelovens hovedsagelig som konsekvens af den nye skolestyrelseslov af 9. februar 1970.

Det er tanken — så snart dette forslag til ændring af folkeskoleloven er fremsat for folketinget, når det samles efter kommunevalget — at sende skolemynighederne eksemplarer af lovforslaget og bemærkningerne til dette; heri vil indeholdes ny normalttimeplan omfattende også fagfordeling samt angivelse af antallet af skoledage og fridage. Om samlæsningsmuligheder på 8.-10. klassetrin er der givet regler i undervisningsministeriets cirkulære af 13. juni 1969. Herefter vil det være muligt for skolemynighederne at foretage de forberedelser af det kommende skoleårs planlægning, som på nuværende tidspunkt er fornødne.

Af *Kampmann* til landbrugsministeren (23. februar 1970):

„Hvad agter ministeren at foretage sig for at sikre den teknisk størst mulige rensning af spildevandet fra De Danske Spritfabrikkers planlagte fabriksanlæg ved Glatved?“

Begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet ligger ikke i det påtænkte anlægs placering ved Glatved. Forureningsproblemet i forbindelse med udledning af spildevand ville utvivlsomt have været det samme, om anlægget tænkes placeret i Skagen, Tønder eller København.

Det gælder derfor om at omsætte alle de positive ord om en indsats mod den stigende forurening i praktisk handling. Det ville ministeren kunne gøre ved som vilkår for tilladelsen til projektets gennemførelse at fastsætte en optimal rensning af spildevandet.

Landbrugsminister *Peter Larsens* svar (26. februar 1970):

I anledning af det stillede spørgsmål skal jeg meddele, at afledning af spildevand fra

[Landbrugsministeren.]

den omhandlede fabrik skal behandles efter vandløbsloven (nr. 214) af 11. april 1949, således som loven med gyldighed fra 1. april 1970 er ændret ved lov nr. 147 af 9. april 1969. Loven angår, som det fremgår af dennes § 1, samtlige vandløb ... og tillige udledning af spildevand til havet.

I henhold til § 5 a må spildevand fra ... fabriker ikke uden vandløbsrettens godkendelse efter reglerne i kap. XI udledes i vandløbene eller havet.

Ifølge § 70 skal bestemmelserne i kap. XI anvendes overalt, hvor vandløbsrettens godkendelse af afledning af spildevand i medfør af §§ 5a-5c er fornøden, uanset hvortil afledning finder sted, og § 71a foreskriver, at et spildevandsanlæg med afløb til havet skal udføres, vedligeholdes og benyttes således, at afledningen ikke volder almen ulempe. For fjorde og afgrænsede havområder kan landbrugsministeren forbyde tilledning af urensset eller utilstrækkeligt rensset spildevand i almindelighed eller fra enkelte af de i § 5 a omhandlede anlæg. Denne bestemmelse må betragtes som en „sikkerhedsventil“ til anvendelse i en ekstraordinær situation, hvor der konstateres en uacceptabel forurening, som det har vist sig umuligt at hindre ved sagens behandling for de almindelige vandløbsmyndigheder efter de regler, som vandløbsloven anviser.

Hvis et spildevandsanlæg udføres eller benyttes i strid med bestemmelserne i §§ 5 a-5 c eller i §§ 71 og 71a, kan forskellige ministre meddele kommunalbestyrelsen pålæg om at rejse sag for vandløbsretten, jfr. § 72, stk. 1.

Selv lovligt udførte anlæg er ejeren, uanset tidligere godkendelse, pligtig at udbygge i den udstrækning, som landvæsenskommissionen skønner nødvendig for, at bestemmelserne i § ... 71a kan ske fyldest. Er de nødvendige foranstaltninger uigennemførlige eller urimelig kostbare i forhold til den skade og ulempe, anlægget forvolder, skal anlæggets ejer betale de skadelidende erstatning for fremtidig skade og ulempe.

Skønnet om, hvorvidt sådanne omstændigheder måtte foreligge, tilkommer landvæsenskommissionen.

Ifølge § 73 skal fabrikken meddele landvæsenskommissionen de nødvendige oplysninger, og landvæsenskommissionen skal

indkalde blandt andre fiskeriministeriet, sundhedskommissionen, embedslægen og amtsvandinspektøren, eventuelt amtsråd, byudviklingsudvalg og fredningsmyndigheder. Landvæsenskommissionen skal efter § 73 b drage omsorg for, at tekniske, biologiske og hygiejniske oplysninger forelægges for retten i det omfang, det er nødvendigt for sagens afgørelse. Efter § 73 c fastsætter landvæsenskommissionen i sin kendelse bestemmelser om:

1. ad hvilken vej og på hvilken måde spildevandet ... skal føres ... til havet, og

5. hvilke krav der skal stilles til rensningen af spildevandet.

Vandløbsretten bestemmer efter § 73 c, stk. 3, hvorledes der skal føres kontrol med spildevandsanlæg.

Da spildevandsanlægget i det foreliggende tilfælde skal udføres som et privat anlæg, kan landvæsenskommissionen endvidere efter § 77c, stk. 2, bestemme, at anlægget skal undergives regelmæssigt tilsyn af en af vandløbsretten udpeget teknisk sagkyndig.

Efter vandløbslovens § 74, stk. 1, sidste punktum, og fra 1. april 1970 efter § 73 a, stk. 1, skal landvæsenskommissionen tilkalde en teknisk sagkyndig efter reglerne i § 31 i lov nr. 213 af 31. marts 1949 om landvæsensretter, og kommissionen kan efter sidstnævnte lovbestemmelse i øvrigt afæske andre sagkyndige erklæringer eller eventuelt tilkalde dem. I tidligere sager om afledning af spildevand fra store erhvervsvirksomheder som f. eks. olieraffineriet i Kalundborg medvirkede sundhedsstyrelsen til at udpege de efter sagens beskaffenhed kvalificerede sagkyndige. Ligeledes medvirkede et helt panel af professorer og andre sagkyndige ved vandløbsrettens behandling af afledningen af spildevand til Limfjorden fra Cheminovas anlæg på Rønland.

Vandløbsloven indeholder således de fornødne bestemmelser til, at der af de sædvanlige myndigheder med støtte af den bedst mulige sagkyndige bistand kan tages stilling til, hvilke foranstaltninger der skal foretages for at beskytte mod forurening, og jeg behøver formentlig intet at foretage mig derudover.

I øvrigt skal jeg henlede opmærksomhe-

[Landbrugsministeren.]

den på, at der til anlæg af rørledninger på søterritoriet udkræves en særlig tilladelse fra ministeren for offentlige arbejder.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Holmberg* til kirkeministeren:

„Finder ministeren anledning til at ændre bestemmelserne i loven om kirkers brug m. m. om, at folkekirkens kirker ikke må anvendes til gudstjenester af uden for folkekirken stående trossamfund?“

Holmberg: I kirkelige kredse herhjemme i Danmark tales der jo ret ofte om den rummelige og tolerante danske folkekirke, men er det nu rimeligt og rigtigt ved en nærmere prøvelse og gennemgang? Jeg mener nej og skal motivere mit spørgsmål til kirkeministeren, som derved får lejlighed til at svare på det i folketinget.

Vi ved alle sammen, at der er noget, der hedder ferie, og vi ved, at i visse dele af Danmark får vi besøg af tusinder, ja, titusinder, som tilhører andre trossamfund, og jeg er bekendt med, at medlemmer af den katolske menighed har anmodet om at måtte låne nogle af vore kirker til deres gudstjenester uden for den normale gudstjenestetid. Vi ved endvidere, at hvor der er blevet anmodet herom, har menighedsrådene, og så vidt vides også biskopperne, været villige hertil. Men det støder an mod loven om kirkers brug, hvor der bl. a. står, at folkekirkens kirker ikke må bruges af udenforstående trossamfund. Dog er der her den lille ventil, at det allernådigst kan tillades præster fra andre trossamfund at tale i kirken, men den folkekirkepræst, der giver tilladelsen, skal selv være til stede og lede gudstjenesten. Er det mon det, vi forstår ved rummelighed og tolerance? Jeg er vidende om, at i de katolske lande rækker de, jeg kan næsten sige broderligt hånden ud med tilladelser til andre trossamfund. Både i Tyskland og Italien, hvor konkurrencen mellem konfessionerne ellers er ret hård, kan de åbenbart godt enes om at bruge den samme kirkebygning, men ikke i Danmark.

Mit spørgsmål til ministeren går altså ud på, om ministeren finder det rimeligt og rigtigt, at den danske folkekirke lukker sig inde, ja, vi kan næsten gå videre og sige lukker sig ude i et stående forbud mod udlån af sine kirker, og om ministeren vil stille forslag om ændringer.

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen):

Jeg har for få dage siden skriftligt besvaret et skriftligt stillet spørgsmål fra fru Bodil Koch om samme emne, et spørgsmål, som har sin baggrund i forholdene i Ebeltoft, hvor katolske turister i sommertiden skal have haft visse vanskeligheder med at finde et passende gudstjenestelokale.

Jeg kan forstå, at hr. Holmbergs spørgsmål har samme eller et lignende udgangspunkt.

Problemet er nu nok ikke af så forfærdelig stort omfang, men det kan jo skyldes, enten at man er særlig økumenisk indstillet i Ebeltoft, eller måske at katolske turister har en særlig forkærlighed for at feriere på Mols. Jeg synes ikke, det har noget at gøre med rummelighed; det har bl. a. at gøre med en vis orden.

Som reglerne er i loven om kirkers brug, kan præster fra andre kristne trossamfund prædike ved folkekirkens gudstjenester, hvis den folkekirkepræst, der jo skal lede gudstjenesten, vil overlade dem sin prædikestol og i øvrigt påtage sig det ansvar, som han må have for gudstjenesten på det sted, hvor han er sognets præst. Han kan derimod ikke uden videre overlade en præst fra et andet trossamfund kirken til afholdelse af en selvstændig gudstjeneste.

Jeg vil imidlertid gerne, da jeg nu får foreholdt begreber som rummelighed, samarbejdsvilje o. lign., som en imødekommelse af det stillede spørgsmål overveje at stille forslag om en ændring af loven om kirkers brug — det kan ikke blive før i næste folketingsår — således at der bliver mulighed for at åbne adgang for andre kristne trossamfund til at holde helt selvstændige gudstjenester i den danske folkekirkens kirker. Men jeg må mene, at udgangspunktet må være, at et flertal i det pågældende sogns menighedsråd og tillige stiftets biskop går ind derfor.

Jeg mener altså, at loven bør åbne adgang for andre kristne trossamfund, men

[Kirkeministeren.]

jeg mener ikke, det vil være rimeligt ved lov at tillægge disse andre trossamfund en selvstændig ret til at bruge kirkerne. Hr. Holmberg og andre må jo betænke, at der er egne af landet, hvor forholdet mellem de forskellige trossamfund og folkekirken er så spændingsfyldt, og hvor et konkurrencemoment og andet lignende kommer ind i billedet, at det ikke kan være rimeligt, at fremmede trossamfund med loven i hånd skal kunne komme og tiltvinge sig adgang til sognets kirke, hvis det sker mod det stedlige menighedsråds og biskoppens ønske.

Jeg mener altså, det må bero på de folkevalgte menighedsråd selv i forening med deres tilsynsmand, altså biskoppen, at afgøre, om de vil åbne deres kirker for andre, eller om de ikke vil det. Det kan ikke være et ministeriums rimelige opgave at skulle udøve et formynderskab for folkevalgte menighedsråd.

Hvis der ved en ændring af loven om kirkers brug skal tilvejebringes en lovhjemmel som den her ønskede, mener jeg i øvrigt, at der bør kunne gives adgang ikke alene for afholdelse af gudstjenester, men også for afholdelse af begravelser for folk, der tilhører disse andre trossamfund.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Gydemark* til boligministeren:

„Vil ministeren overveje, om der fra ministeriets side kan fastlægges en klar fortolkning af bestemmelserne i § 11 i lov om boligsikring, for så vidt angår væsentlighedskriteriet, med det formål at tilvejebringe en ensartet administration af loven i alle landets kommunier?“

Skriftlig begrundelse:

I § 11, stk. 1, i lov om boligsikring er det bestemt, at „boligtageren skal omgående give kommunalbestyrelsen meddelelse om alle forhold, der kan medføre bortfald eller nedsættelse af sikringsydelsen, herunder om flytning, fremleje af en del af lejligheden, mindselse af antal børn, væsentlige stigninger i husstandsindkomsten og væsentlig lejereduktion“.

Det siges videre i § 11, stk. 2, at „ved flytning bortfalder boligsikring fra fraflyt-

ningsdagen. Ved fremleje eller fremlån af en del af lejligheden bortfalder eller nedsættes sikringsydelsen med virkning fra det tidspunkt, da fremlejeforholdet eller fremlånet tager sin begyndelse. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen, såfremt ændringen i beregningsgrundlaget skønnes at være væsentlig og af varig karakter, beslutte, at boligsikringsydelsen skal bortfalde eller nedsættes med virkning fra begyndelsen af den måned, der følger nærmest efter ændringens indtræden“.

Begrebet „væsentlig“ fortolkes vidt forskelligt i kommunerne, hvilket næppe kan anses for rimeligt ud fra princippet om lighed i forvaltningen.

For at tilvejebringe ensartede afgørelser i administrationen af disse bestemmelser opfordres ministeren til at overveje muligheden for nærmere fastlæggelse af væsentlighedskriteriet.

Gydemark: Det fremgår af loven om boligsikring, at den boligsikring, der beregnes hvert år pr. 1. juli, løbende skal reguleres året igennem, hvis der sker ændringer i boligsikringstagerens forhold, f. eks. væsentlige ændringer i indkomstforholdene. Det betyder naturligvis, at ordet væsentlige ikke kan undgå at blive fortolket forskelligt i de forskellige kommuner, og jeg vil derfor gerne spørge boligministeren, om man ikke vil overveje at fastlægge dette væsentlighedskriterium.

Når jeg rejser spørgsmålet netop nu, skal det ses i forbindelse med, at i og med at man har gennemført kildeskatteordningen pr. 1. januar i år, bygger man ikke længere beregningen pr. 1. juli på en mere eller mindre faktisk indkomst, man bygger den på mere eller mindre løse forventninger om, hvad borgerne vil komme til at tjene i det kommende år. Derfor må man regne med, at reguleringer bliver hyppigere, og at problemerne omkring væsentlighedskriteriet derfor bliver større, end de hidtil har været.

Boligministeren (Hastrup): Spørgsmålet om, hvornår og hvorvidt en stigning eller et fald i en husstandsindkomst skal betragtes som væsentlig eller varig, er behandlet i et cirkulære fra boligministeriet om boligsikringsordningen dateret den 3. april 1968. I

[Boligministeren.]

dette cirkulære nævnes som eksempel, at den ene af ægtefællerne ophører med eller påbegynder en lønnet beskæftigelse, eller at indkomstforholdene ændres som følge af sygdom eller langvarig arbejdsløshed. Det er imidlertid kun sådanne helt klare tilfælde, det har været muligt at fremhæve i cirkulæret, og ud fra rent praktiske hensyn har det været nødvendigt at overlade til kommunalbestyrelsen at skønne i mindre klare tilfælde, om ændringerne er af en sådan art, at boligsikringen bør reguleres inden næste 1. juli.

Men det er da rigtigt, at selv med disse bestemmelser i cirkulæret kan der i konkrete tilfælde efterlades tvivl om, hvorvidt en ændring i beregningsgrundlaget må anses for at være væsentlig og for at være så væsentlig, at denne tvivl kan give anledning til forskellig fortolkning i kommunerne. På den anden side har vi jo, som det formentlig er ærede medlemmer bekendt, i udpræget grad et kommunalt selvstyre her i landet.

Men lad mig sige, at vi er opmærksom på dette problem om væsentlighedskriteriet, og at vi i et notat, som blev sendt til folketingets boligudvalg den 7. november sidste år, har gjort opmærksom på disse forhold; i den anledning har vi fået en anmodning fra folketingets boligudvalg om at analysere sagen nærmere ved at indhente udtalelser fra en række kommuner. Dette arbejde er vi nu i gang med, og når svarene foreligger, vil de blive sendt til boligudvalget, hvor spørgsmålet så kan ventes taget op til videre drøftelser.

Hr. Gydemark omtalte også forbindelsen mellem boligsikring og kildeskat. Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg har mine bange anelser, når vi når frem til det tidspunkt, hvor boligsikringen skal reguleres, samtidig med at skatten skal reguleres. Men vi må tage problemerne i den rækkefølge, de melder sig.

Gydemark: Jeg vil gerne takke ministeren for et i princippet imødekommende svar.

Jeg deler fuldt ud ministerens betænkkeligheder med hensyn til, hvad der vil ske til næste forår, når man skal til at foretage disse reguleringer. I den forbindelse vil jeg

blot udtrykke håbet om, at ministeren, når man har fået svaret fra kommunerne, og hvis man i den anledning vil foretage sig noget, da udsender det eventuelle cirkulære fra boligministeriet i rimelig god tid forud for den 1. januar 1971, således at der ikke opstår den samme situation, som da loven om boligsikring i sin tid blev vedtaget, hvor man fik en vedtagelse den 3. april med virkning fra den 1. april. Jeg håber, boligministeren vil sørge for, at cirkulæret kommer i så god tid, at kommunerne får rimelige muligheder for at administrere loven.

Boligministeren (Hastrup): Det skal vi nok.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Orla Møller* til undervisningsministeren:

„Hvilke planer har ministeren for HF-uddannelsen i de nærmeste år?“

Skriftlig begrundelse:

Grunden til mit spørgsmål er en ret alarmerende meddelelse i Aalborg Stiftstidende den 16. februar d.å. hvori oplyses, at der ikke oprettes nye HF-kurser i Nordjylland i år, hvad der må betragtes som et nyt handicap for mange unge i det nordjyske område. Yderligere oplyses i den pågældende artikel, at der hidtil hvert år er oprettet 34 nye HF-klasser. Men til næste år vil det kun blive 24 og i 1971 en yderligere nedskæring til 16. Det kunne tage sig ud, som om et nyt og meget gavnligt led i uddannelsessystemet hermed er på vej ud igen.

Forhåbentlig er det ikke ministerens hensigt på denne måde — så at sige ad bagdøren — at likvidere en uddannelsesform, som der var ved at være voksende forståelse for.

Orla Møller: Jeg skal ikke bruge ret mange ord om det fordelagtige ved den nye uddannelse, vi fik under navnet HF-uddannelsen, men det er vel rimeligt lige at påpege, at det var en uddannelsesform, som skabte megen interesse, og som har vist sig at være særdeles fortrinlig for mange unge i vort land; den har jo efterhånden også taktet være undervisningsministeriets arbejde

[Orla Møller.]

fået adskillig kompetence på en lang række områder.

Den har i særlig grad i Nordjylland vist sig at være fortrinlig, og derfor var det en skuffelse at se, at der ikke i det kommende år ville blive oprettet nye HF-kursus deroppe. Men nok så alarmerende var det i en pressemeddelelse at se nogle tal, der viste, at der i hvert fald for det næste års og måske de næste 2 års vedkommende ville blive tale om en meget stærk nedskæring af antallet af nyoprettede klasser for HF-uddannelsen.

Jeg ville gerne på den baggrund have ministeren til at udtale sig lidt om planerne og måske også lidt om, hvorvidt de nye klassetal, der er taget i betragtning, svarer til det behov, som man har regnet sig frem til pr. prognoser i undervisningsministeriet.

Undervisningsministeren (Helge Larsen):

Jeg kan være ganske enig med hr. Orla Møller om det, der blev sagt vedrørende den nye HF-uddannelse, og takker for det, der blev sagt om det arbejde, som er gjort for at give denne nye uddannelse kompetence på flere områder, end den oprindeligt havde.

Jeg er også glad for at få lejlighed til at rette en misforståelse. Der bliver udvidet adgang til HF-kursus i det nordjyske område i år, idet der oprettes en ekstra 1. HF-klasse ved Ålborghus statsgymnasium fra og med skoleåret 1970-71. Ålborghus statsgymnasium vil således have 3 1. HF-klasser. Efter anmodning fra Frederikshavn byråd har undervisningsministeriet desuden godkendt, at der ved det kommunale gymnasium i Frederikshavn oprettes et HF-kursus fra 1. august 1971. Når det ikke sker før, er det, fordi man i Frederikshavn har ønsket kurset påbegyndt i 1971.

Om antallet af nye HF-klasser skal jeg i øvrigt oplyse, at der i 1969, altså for indeværende skoleår, oprettedes 101 1. HF-klasser; i 1970, altså skoleåret, der begynder 1. august i år, tænkes oprettet 126 1. HF-klasser, en fremgang på 25; i 1971 tænkes

oprettet 150 1. HF-klasser, en forøgelse på 24 i forhold til året før; i 1972 påtænkes oprettet 166 1. HF-klasser, en fremgang på 16 i forhold til det foregående år, og i 1973 påtænkes oprettet 182 1. HF-klasser.

Det fremgår af disse tal, at det ikke er hensigten at likvidere HF-uddannelsen; tværtimod er der i 3 års budgetterne regnet med, at antallet af HF-klasser hvert år forøges.

Det må naturligvis være endemålet, at der hvert år oprettes så mange klasser, som svarer til behovet. Desværre er mangelen på kvalificerede lærerkræfter og pladsmangel skyld i, at vi ikke i dag kan oprette så mange klasser, som vi gerne ville. Men forhåbentlig lykkes det inden alt for længe, og 3 års budgetternes klassetal vil også kunne forøges, hvis mulighederne er til stede.

Formanden: Jeg må måske anmode medlemmerne neden for talerstolen om at spare lidt på stemmerne i dag.

Orla Møller: Jeg vil gerne takke undervisningsministeren for den klaring, som dette svar har givet, og i særlig grad sige tak for den ekstra klasse, der kom i Ålborg. Jeg kunne måske tillade mig på hr. Risgaard Knudsens vegne også at takke for den ekstra klasse, der kommer i Frederikshavn.

I øvrigt vil jeg gerne sige tak for den meget klare udtalelse om, at man fortsat ønsker at oprette det antal HF-klasser, som vil svare til det behov, der er. Det er den mest positive ting, der kunne siges i denne forbindelse, og den er jeg særdeles taknemlig for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Risgaard Knudsen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Kan det nærmere oplyses, hvornår den af ministeren ifølge Berlingske Aftenavis for tirsdag den 24. februar d. å. omtalte udbygning af Frederikshavn havn til jysk centralhavn søges påbegyndt?“

Risgaard Knudsen: Den meget hurtigt fremadskridende containerisering har givet havnen i Frederikshavn en stærk placering, en central placering i forhold til flere andre havne, og der er ingen tvivl om, at denne udvikling allerede nu nødvendiggør visse udvidelser. Havnens geografiske beliggenhed må også i høj grad begrunde sådanne udvidelser; bl. a. kan der være grund til at pege på de ret betydelige havneudvidelser i Göteborg, som uden tvivl vil føre til, at Göteborg mere og mere får præg af at være en fællesnordisk trafikhavn.

Jeg skal ikke skjule, at det har glædet mig, at ministeren også er af den opfattelse, at det inden længe kan blive nødvendigt med visse havneudvidelser i Frederikshavn. Ifølge Berlingske Aftenavis for tirsdag den 24. februar i år skal ministeren i en tale være gået ind for, at havnen i Frederikshavn udbygges til en jysk centralhavn. Det lyder meget fornuftigt, og som folketingsmand valgt i det pågældende område vil jeg gerne takke ministeren for de meget saglige udtalelser vedrørende Frederikshavns havn.

Det ville glæde mig, såfremt ministeren allerede nu har mulighed for nærmere at oplyse, hvornår den, om jeg så må sige, bebudede havneudvidelse kan ventes påbegyndt.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg kan sige til det ærede medlem, at jeg har nu ikke anvendt udtrykket centralhavn hverken om Frederikshavn eller Esbjerg. Den udtalelse, der omtales, er en udtalelse i forbindelse med en almindelig gennemgang af trafikproblemer, derunder et afsnit om havnespørgsmålene.

Den almindelige betragtning må være den, at den første forudsætning for en udbygning af havnefaciliteter eller tilvejebringelse af mere plads i havne naturligvis er, at der er en efterspørgsel efter dem, en trafik, som har brug for dem. Denne betingelse er selvfølgelig almindelig og må gælde alle havneinvesteringer uanset hvor. Men ud over dette er der jo et planlægningsmæssigt synspunkt, som kan føre til, at det selv for steder, hvor der er en vis efterspørgsel eller en vis mulighed for en vækst, af planlægningsmæssige grunde ikke er givet, at man skal udbygge.

Det, der ligger bag mine udtalelser om

Frederikshavn og i øvrigt også om Esbjerg, er, at de to havne i hvert tilfælde hører til de havne, hvor man må forvente, at der vil komme en stigende efterspørgsel både i kraft af en fortsat stigende færgetrafik til Norge og Sverige og i kraft af en almindelig vækst i udenrigshandel og af omlægning af transportveje og transportmetoder, og at dette naturligvis indicerer, at der kan opstå behov for en udvidelse.

Mine udtalelser skal altså forstås positivt på den måde, at det er min opfattelse, at i det omfang og på de tidspunkter, hvor et sådant behov opstår, må man være parat til at følge det op.

Risgaard Knudsen: Jeg føler anledning til at takke ministeren for svaret og kan heller ikke afholde mig fra at tilkendegive, at dette svar i høj grad var en vejledende udtalelse. Jeg er ikke i tvivl om, at der også uden for tinget er mange, der vil hæfte sig ved denne vejledende udtalelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Vivike* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren give De Danske Spritfabrikker tilladelse til at lægge en spildevandsrørledning ud i Kattegat uden krav om, at spildevandet skal renses?“

Skriftlig begrundelse:

Der tænkes på De Danske Spritfabrikkers plan, om at bygge en gærfabrik og en kartoffelproduktfabrik ved Djurslands kyst. Spildevandet fra disse to fabrikker vil forurene i samme grad som en by på 160.000 indbyggere, hvilket indebærer risiko for, at ynglepladser for fisk og nogle af vore bedste badestrande bliver ødelagt. Dette kan undgås, hvis ministeren kun giver tilladelsen på betingelse af en effektiv rensning af vandet, inden det udledes.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg kan oplyse, at vi i ministeriet for offentlige arbejder ikke har modtaget noget andragende fra spritfabrikkerne om tilladelse til på søterritoriet at etablere en afløbsledning fra den påtænkte gærfabrik ved Glatved, men vi har selv i en skrivelse af 2.

[Ministeren for offentlige arbejder.]

februar d. å. henledt spritfabrikkernes opmærksomhed på, at en sådan tilladelse er fornøden.

Det, som først og fremmest ligger bag spørgsmålet, er selvfølgelig rensningsproblemet, og i den forbindelse skal jeg gøre opmærksom på, at dette jo i første række, og det vil sige inden det kommer til behandling i ministeriet for offentlige arbejder, skal behandles af en landvæsenskommission, som har den særlige sagkundskab. Det er også klart, at det er landvæsenskommissionens stilling til rensningsspørgsmålet, som normalt vil være afgørende for yores stilling. Som spørgsmålet er formuleret, specielt det, der sigter på det aktuelle, vedrører det altså landvæsenskommissionsbehandlingen, som i øvrigt er en sag, der hører under landbrugsministeriet.

Vivike: Jeg takker ministeren for svaret, men det er sådan set nærmest af høflighedsgrunde, for jeg var nu ikke særlig tilfreds med det.

Jeg ved da udmærket, at spritfabrikkerne ikke har søgt endnu, men jeg ved også, som ministeren sagde, at de skal søge, og hvis de slipper igennem med deres forureningsprojekt, kan en sådan ansøgning altså havne hos ministeren, hvad den jo skal, og her henviser ministeren til landvæsenskommissionen og synes også at have nogen tillid til en landvæsenskommission. Der er jeg af en helt anden opfattelse. Vore landvæsenskommissioner — jeg skærer ikke alle over én kam, men det gælder i almindelighed — tillader jo nærmest med begejstring, at man leder så meget skidt ud som overhovedet muligt, så jeg tror alligevel, vi skal være meget vågne.

Jeg vil også anmode ministeren om, selv om landvæsenskommissionen skulle gå med til en udledning af urensset spildevand, at se på, om den har handlet helt korrekt — når vi nu skal bestræbe os for at bekæmpe forureningen.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Blot den tilføjelse, at der altså ikke foreligger nogen sag til bedømmelse i ministeriet for offentlige arbejder, før sagen er behandlet ved en landvæsenskommission. Det er en nødvendig forudsætning. Det

betyder selvfølgelig ikke, at denne sag, når den er behandlet i landvæsenskommissionen og andre forudsætninger er opfyldt og forbehandlinger afsluttet og sagen så havner endeligt i ministeriet for offentlige arbejder, da ikke vil blive underkastet en selvstændig overvejelse på det til den tid foreliggende grundlag.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om pensionering af civilt personel m. v. i forsvaret.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 112) findes i tidenden sp. 2814, udvalgets betænkning i tillæg B sp. 415).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-8 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ændringer vedrørende skatterådene).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 122) findes i tidenden sp. 3162, udvalgets betænkning i tillæg B sp. 539).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.